
ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P8_TA(2019)0035

Програма за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрената централа „Игналина“ в Литва *

Законодателна резолюция на Европейския парламент от 17 януари 2019 г. относно предложението за регламент на Съвета за създаване програма за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрената централа „Игналина“ в Литва (програма „Игналина“) и за отмяна на Регламент (ЕС) № 1369/2013 на Съвета (COM(2018)0466 – C8-0394/2018 – 2018/0251(NLE))

(Консултация)

Европейският парламент,

- като взе предвид предложението на Комисията до Съвета (COM(2018)0466),
  - като взе предвид Акта за присъединяване от 2003 г., и по-специално член 3 от Протокол № 4 към него,
  - като взе предвид искането за становище, получено от Съвета (C8-0394/2018),
  - като взе предвид член 78в от своя Правилник за дейността,
  - като взе предвид доклада на комисията по промишленост, изследвания и енергетика (A8-0413/2018),
1. одобрява предложението на Комисията, както е изменено;
  2. приканва Комисията съответно да внесе промени в предложението си съгласно член 293, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз;
  3. приканва Съвета, в случай че възнамерява да се отклони от текста, одобрен от Парламента, да го информира за това;
  4. призовава Съвета отново да се консултира с него, в случай че възнамерява да внесе съществени изменения в предложението на Комисията;
  5. възлага на своя председател да предаде позицията на Парламента съответно на Съвета и на Комисията.

Изменение 1

Предложение за регламент Съображение 1

Текст, предложен от Комисията

(1) Съгласно Протокол № 4 към Акта за присъединяване от 2003 г. относно ядрената централа „Игналина“¹, Литва се задължи да затвори блок 1 и блок 2 на ядрената централа „Игналина“, съответно до 31 декември 2004 г. и 31 декември 2009 г., и впоследствие да изведе от експлоатация тези блокове.

---

¹ ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 944.

Изменение 2

Предложение за регламент Съображение 2

Текст, предложен от Комисията

(2) В съответствие със своите задължения по силата на Акта за присъединяване и с помощта на Съюза Литва затвори двата блока в рамките на съответните срокове и осъществи значителен напредък към тяхното извеждане от експлоатация. Необходимо е още работа с цел продължаване на намаляването на нивото на радиационна опасност. Въз основа на наличните оценки са необходими допълнителни финансови ресурси за тази цел за периода след 2020 г.

Изменение

(1) Съгласно Протокол № 4 към Акта за присъединяване от 2003 г. относно ядрената централа „Игналина“¹, Литва се задължи да затвори блок 1 и блок 2 на ядрената централа „Игналина“, съответно до 31 декември 2004 г. и 31 декември 2009 г., и впоследствие да изведе от експлоатация тези блокове. ***Протокол № 4 продължава да бъде правно основание на програма „Игналина“.***

---

¹ ОВ L 236, 23.9.2003 г., стр. 944.

Изменение

(2) В съответствие със своите задължения по силата на Акта за присъединяване и с помощта на Съюза Литва затвори двата блока в рамките на съответните срокове и осъществи значителен напредък към тяхното извеждане от експлоатация. Необходимо е още работа с цел продължаване на намаляването на нивото на радиационна опасност. Въз основа на наличните оценки ***и планираната крайна дата за затваряне през 2038 г.*** са необходими ***съществени*** допълнителни финансови ресурси за тази цел за периода след 2020 г. ***За да се даде възможност за приключване на плана за извеждане от експлоатация до 2038 г., ще бъде необходимо да се преодолее финансовият дефицит в размер на***

1 548 милиона евро.

Изменение 3

Предложение за регламент Съображение 3

Текст, предложен от Комисията

(3) Дейностите, обхванати от настоящия регламент, следва да съответстват на приложимото законодателство на Съюза и на приложимото национално законодателство. Извеждането от експлоатация на ядрената централа, обхванато от настоящия регламент, следва да се извършва в съответствие със законодателството в областта на ядрената безопасност, а именно Директива 2009/71/Евратом на Съвета⁽¹⁾, и в областта на управлението на отпадъците, а именно Директива 2011/70/Евратом на Съвета⁽²⁾. Литва продължава да носи крайната отговорност за ядрената безопасност, както и за безопасността на отработено гориво и за управлението на радиоактивните отпадъци.

Изменение

(3) Дейностите, обхванати от настоящия регламент, следва да съответстват на приложимото законодателство на Съюза и на приложимото национално законодателство. Извеждането от експлоатация на ядрената централа, обхванато от настоящия регламент, следва да се извършва в съответствие със законодателството в областта на ядрената безопасност, а именно Директива 2009/71/Евратом на Съвета⁽¹⁾, и в областта на управлението на отпадъците, а именно Директива 2011/70/Евратом на Съвета⁽²⁾. Литва продължава да носи крайната отговорност за ядрената безопасност, както и за безопасността на отработено гориво и за управлението на радиоактивните отпадъци. ***Директива 2011/70/Евратом обаче дава възможност за финансов принос на Съюза в широк кръг от проекти за извеждане от експлоатация, включително съхранение и погребване на отработено гориво и радиоактивни отпадъци. Въпреки че Директива 2011/70/Евратом посочва, че разходите за управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци са за сметка на тези, които са генерирани съответните материали, тази разпоредба не може да се прилага със задна дата за Литва, която е затворила АЕЦ „Игналина“ преди приемането на посочената директива и поради това не е била в състояние да заделит достатъчно средства за съхранението и погребването на отработеното***

гориво и радиоактивните отпадъци.

---

¹ Директива 2009/71/Евратом на Съвета от 25 юни 2009 г. за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации (ОВ L 172, 2.7.2009 г., стр. 18).

² Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци (ОВ L 199, 2.8.2011 г., стр. 48).

---

¹ Директива 2009/71/Евратом на Съвета от 25 юни 2009 г. за установяване на общностна рамка за ядрената безопасност на ядрените инсталации (ОВ L 172, 2.7.2009 г., стр. 18).

² Директива 2011/70/Евратом на Съвета от 19 юли 2011 г. за създаване на рамка на Общността за отговорно и безопасно управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци (ОВ L 199, 2.8.2011 г., стр. 48).

Изменение 4

Предложение за регламент Съображение 4

Текст, предложен от Комисията

(4) Като се отчита, че преждевременното затваряне и извеждане от експлоатация на ядрената централа „Игналина“ с два 1500 MW реактора тип RBMK, наследени от бившия Съветски съюз, беше безпрецедентно по характер и представляваше изключителна финансова тежест за Литва, несъизмерима с размера и икономическата мощ на страната, в Протокол № 4 беше посочено, че помощта от Съюза в рамките на програмата „Игналина“ трябва да продължи без прекъсване и след 2006 г., за периода на следващите финансови перспективи.

Изменение

(4) Като се отчита, че преждевременното затваряне и извеждане от експлоатация на ядрената централа „Игналина“ с два 1500 MW реактора тип RBMK (***канални реактори с графитен забавител***), ***подобни на използваните в Чернобил***, наследени от бившия Съветски съюз, беше безпрецедентно по характер, ***предвид факта, че никъде по света в практиката няма случаи на демонтиране на реактор с подобна конструкция***, и представляваше изключителна финансова тежест за Литва, несъизмерима с размера и икономическата мощ на страната, в Протокол № 4 беше посочено, че помощта от Съюза в рамките на програмата „Игналина“ трябва да продължи без прекъсване и след 2006 г., за периода на следващите финансови перспективи ***до крайната дата на затваряне, която понастоящем е планирана за 2038 г.***

Изменение 5

Предложение за регламент Съображение 10

Текст, предложен от Комисията

(10) Програмата следва също така да осигури разпространението на знанията, придобити при изпълнението, сред всички държави членки, координирано и в синергия с други съответни програми на Съюза за дейности по извеждане от експлоатация в България и Словакия, както и със Съвместния изследователски център на Комисията; **тъй като такива** мерки носят най-голямата добавена стойност за Съюза.

Изменение

(10) Програмата следва също така да осигури разпространението на знанията, придобити при изпълнението, сред всички държави членки, координирано и в синергия с други съответни програми на Съюза за дейности по извеждане от експлоатация в България и Словакия, както и със Съвместния изследователски център на Комисията. **С оглед на това тези мерки да** носят най-голямата добавена стойност за **Съюза, финансирането за разпространението на знания не следва да бъде част от финансирането за дейности по извеждане от експлоатация, а следва да се осигурява от други финансови източници на Съюза.**

Изменение 6

Предложение за регламент Съображение 11

Текст, предложен от Комисията

(11) За да се осигури възможно най-голяма ефикасност, извеждането от експлоатация на ядрената централа „Игналина“ следва да бъде извършено, като се ангажират най-добрите технически експерти и като се вземат надлежно предвид естеството и технологическите спецификации на инсталациите, които предстои да бъдат изведени от експлоатация, както по този начин се отчитат най-добрите международни практики.

Изменение

(11) За да се осигури възможно най-голяма ефикасност, извеждането от експлоатация на ядрената централа „Игналина“ следва да бъде извършено, като се ангажират най-добрите технически експерти и като се вземат надлежно предвид естеството и технологическите спецификации на инсталациите, които предстои да бъдат изведени от експлоатация, както по този начин се отчитат най-добрите международни практики **и се гарантира конкурентно възнаграждение за квалифициран персонал.**

Изменение 7

Предложение за регламент Съображение 12

Текст, предложен от Комисията

(12) Комисията и Литва следва да осигурят ефективен мониторинг и контрол върху развитието на процеса на извеждане от експлоатация с цел гарантиране на най-високата добавена стойност за Съюза от финансовите средства, разпределени съгласно настоящия регламент, **въпреки че крайната отговорност по извеждането от експлоатация се носи от Литва**. Това включва **ефективното измерване** на напредъка и качеството на изпълнението, както и прилагането на коригиращи мерки, ако е необходимо.

Изменение 8

Предложение за регламент Съображение 16

Текст, предложен от Комисията

(16) Програмата следва да се изпълнява със съвместно финансово усилие на Съюза и Литва. **Максималният праг** на съфинансиране от Съюза следва да бъде установен съгласно практиката на съфинансиране, въведена по предходните програми. Като се **вземе предвид практиката на сходни програми на Съюза и укрепналата икономика** на Литва от започването на програмата за извеждане от експлоатация на „Игналина“ до края на изпълнението на дейностите, финансирани съгласно настоящия регламент, **ставката на съфинансиране от Съюза не следва да надвишава 80%** от допустимите разходи. Оставашото съфинансиране следва да се осигури от Литва и източници, различни от бюджета на

Изменение

(12) Комисията и Литва следва да осигурят ефективен мониторинг и контрол върху развитието на процеса на извеждане от експлоатация с цел гарантиране на най-високата добавена стойност за Съюза от финансовите средства, разпределени съгласно настоящия регламент. Това включва **ефективен мониторинг** на напредъка и качеството на изпълнението, както и прилагането, **заедно с Литва и Съюза**, на коригиращи мерки, **ако е необходимо**.

Изменение

(16) Програмата следва да се изпълнява със съвместно финансово усилие на Съюза и Литва. **В Протокол № 4 от Акта за присъединяване от 2003 г. се посочва, че приносът на Съюза за определени мерки по програмата „Игналина“ може да достигне до 100% от общите разходи**. Прагът на съфинансиране от Съюза следва да бъде установен съгласно практиката на съфинансиране, въведена по предходните програми. Като се **вземат предвид констатациите в доклада на Комисията от 2018 г. относно оценката и изпълнението на програмите на ЕС за подпомагане на извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения в България, Словакия и Литва и политическият ангажимент** на Литва **да допринесе с**

Съюза, по-специално от международни финансови институции и други донори.

14% от общите разходи за извеждане от експлоатация, ставката на съфинансиране от Съюза от започването на програмата за извеждане от експлоатация на „Игналина“ до края на изпълнението на дейностите, финансирани съгласно настоящия регламент, следва да **бъде 86%** от допустимите разходи. Оставащото съфинансиране следва да се осигури от Литва и източници, различни от бюджета на Съюза. **Следва да се положат усилия за привличане на финансиране от други източници**, по-специално от международни финансови институции и други донори.

Изменение 9

Предложение за регламент Съображение 16 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(16а) Извън обхвата на програма „Игналина“ Литва продължава да носи крайната отговорност за развитието и инвестирането в региона на Игналина, който се характеризира с ниски доходи и с най-високите равнища на безработица в страната, главно поради затварянето на ядрената централа „Игналина“, която е била най-големият работодател в региона.

Изменение 10

Предложение за регламент Съображение 19

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(19) Програмата попада в обхвата на литовската национална програма съгласно Директива 2011/70/Евратом на Съвета.

(19) Програмата попада в обхвата на литовската национална програма съгласно Директива 2011/70/Евратом на Съвета **и може да допринесе за нейното изпълнение, без да се засяга**

тази директива.

Изменение 11

Предложение за регламент Съображение 23 а (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(23а) По исторически причини финансовата подкрепа от Съюза за извеждането от експлоатация на ядрения реактор „Игналина“ е напълно оправдано, но програмата не следва да създава прецедент за използването на средства от Съюза за извеждането от експлоатация на други ядрени реактори. Всяка държава членка следва да има моралното задължение да избягва прехвърлянето върху идните поколения на неоправдана тежест, свързана с отработено гориво и радиоактивни отпадъци, включително всякакви радиоактивни отпадъци, очаквани от извеждането от експлоатация на съществуващите ядрени инсталации. Националните политики следва да се основават на принципа „замърсителят плаща“.

Изменение 12

Предложение за регламент Съображение 23 б (ново)

Текст, предложен от Комисията

Изменение

(23б) В препоръка 2006/851/Евратом на Комисията се посочва, че в съответствие с принципа „замърсителят плаща“ ядрените оператори следва да отделят адекватни финансови ресурси по време на производствения живот на инсталациите за покриване на бъдещите разходи за извеждане от експлоатация.

Изменение 13

Предложение за регламент Член 3 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията

1. Общата цел на програмата е да подпомогне Литва в **извеждането** от експлоатация на ядрената централа „Игналина“ със специален акцент върху управлението на предизвикателствата пред радиационната безопасност в процеса на извеждането от експлоатация, **като същевременно се осигури широко разпространение сред всички държави – членки на ЕС на придобитите по този начин знания за извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения.**

Изменение 14

Предложение за регламент Член 3 – параграф 2

Текст, предложен от Комисията

2. **Конкретната** цел на програмата е да се извърши демонтиране и деконтаминиране на оборудването и шахтите на реакторите на „Игналина“ в съответствие с плана за извеждане от експлоатация, да се продължи безопасното управление на наследените и на генерираните по време на извеждането от експлоатация отпадъци **и да се разпространят натрупаните знания сред заинтересованите страни от ЕС.**

Изменение 15

Предложение за регламент Член 3 – параграф 2 а (нов)

Изменение

1. Общата цел на програмата е да подпомогне **адекватно** Литва в **безопасното извеждане** от експлоатация на ядрената централа „Игналина“ със специален акцент върху управлението на предизвикателствата пред радиационната безопасност в процеса на извеждането от експлоатация, **включително като се осигури безопасност на междинното съхранение на отработеното гориво.**

Изменение

2. **Основната** цел на програмата е да се извърши демонтиране и деконтаминиране на оборудването и шахтите на реакторите на „Игналина“ в съответствие с плана за извеждане от експлоатация **и да се продължи безопасното управление на наследените и на генерираните по време на извеждането от експлоатация отпадъци.**

Текст, предложен от Комисията

Изменение

2а. Програмата също така има за допълнителна цел да осигури широко разпространение във всички държави членки на генерираните знания за извеждането от експлоатация на ядрени съоръжения. Допълнителната цел се финансира от програмата за финансова помощ за извеждане от експлоатация на ядрени съоръжения и управление на радиоактивни отпадъци (СОМ(2018)0467).

Изменение 16

Предложение за регламент Член 3 – параграф 3

Текст, предложен от Комисията

Изменение

3. Подробно описание на **конкретната** цел е поместено в приложение I. **Посредством актове за изпълнение Комисията може да изменя приложение I в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 12, параграф 2.**

3. Подробно описание на **основната** цел е поместено в приложение I.

Изменение 17

Предложение за регламент Член 4 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията

Изменение

1. Финансовият пакет за изпълнение на програмата за периода 2021 – 2027 г. е **552 000 000 EUR** на база сегашни цени.

1. Финансовият пакет за изпълнение на програмата за периода 2021 – 2027 г. е **780 000 000 EUR** на база сегашни цени **за изпълнението на основната цел на програмата (дейности по извеждане от експлоатация).**

Изменение 18

Предложение за регламент Член 7 – параграф 1

Текст, предложен от Комисията

Цялостната **максимална** ставка на съфинансиране от Съюза, приложима по програмата, **не надхвърля 80%**. Останалата част от финансирането се осигурява от Литва и от допълнителни източници, различни от бюджета на Съюза.

Изменение

Цялостната ставка на съфинансиране от Съюза, приложима по програмата, **е 86%**. Останалата част от финансирането се осигурява от Литва и от допълнителни източници, различни от бюджета на Съюза.

Изменение 19

Предложение за регламент Приложение I – параграф 4

Текст, предложен от Комисията

4. Основните предизвикателства, свързани с радиационната безопасност, за периода на финансиране 2021 – 2027 г. се разглеждат в рамките на дейности по точки Т.1, Т.2 и Т.4. По-специално демонтирането на активните зони на реакторите е обхванато по точка Т.2. **Второстепенните предизвикателства се разглеждат по точка Т.3, а** точки Т.0 и Т.5 обхващат спомагателните дейности по извеждането от експлоатация.

Изменение

4. Основните предизвикателства, свързани с радиационната безопасност, за периода на финансиране 2021 – 2027 г. се разглеждат в рамките на дейности по точки Т.1, Т.2, **Т.3** и Т.4. По-специално демонтирането на активните зони на реакторите е обхванато по точка Т.2. Точки Т.0 и Т.5 обхващат спомагателните дейности по извеждането от експлоатация.

Изменение 20

Предложение за регламент Приложение I – параграф 5 – таблица 1 – точка Р.3

Текст, предложен от Комисията

ТАБЛИЦА 1

#	Точка	Приоритет
Т.3	Манипулиране на отработено то ядрено	II

гориво

Изменение

ТАБЛИЦА 1

#	Точка	Приоритет
T.3	Манипулиране на отработеното ядрено гориво	I

Изменение 21

**Предложение за регламент
Приложение I – параграф 7**

Текст, предложен от Комисията

7. Погребването на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци в дълбоки геоложки хранилища е изключено от обхвата на програмата, **а Литва следва да разгледа този въпрос в своята национална програма за управление на отработено гориво и радиоактивни отпадъци, както се изисква от Директива 2011/70/Евратом на Съвета.**

Изменение

7. **Въпреки че** погребването на отработеното гориво и радиоактивните отпадъци в дълбоки геоложки хранилища е изключено от обхвата на Програмата **през периода 2021 – 2027 г., Литва и Съюзът следва да започнат навременни консултации относно възможността тези дейности да бъдат включени в обхвата на програмата в рамките на следващата многогодишна финансова рамка.**